

ere gaade højere i de sidste 12 Aar end i de foregaaende 13 Aar. Jeg nævner Tallet 13, fordi det var det, den højtærede Minister gik ud fra, idet det jo i de Motiver, hvormed Forslaget om Klampenborgbanen ledsagedes, fremhævedes, at siden 1876 var der brugt en saa og saa stor Sum lige overfor det, er det dog berettiget at tage 13 foregaaende Aar for den Tid, f. Eks. fra 1867—80, og da vil det vise sig, at der er brugt en lignende Sum, nemlig lidt over 40 Millioner. Naar dette altsaa er Tilfældet, saa kan jeg med min bedste Vilje ikke se, at der nu skal være nogen Nødvendighed for Statslaan. Alle de Oplysninger, der foreligger fra en tidligere Tid, hvor vi have vedtaget Jærnbanelove, om den finansielle Status, pege heller ikke i den Retning, selv med det for Dje, at vi have haft en stærkt nedadgaaende Kassebeholdning i de sidste Aar af de ovennævnte Grunde. Da Rigsdagen i 1868 vedtog Forslaget om de vendsysselske og vestjydske Baner, Silkeborgbanen og Esbjergbanen, var Kassebeholdningen kun 9 à 10 Millioner, og den er dog nu 22 Millioner, saa jeg nærer dog, da det jo ikke kan antages, at det kan være Meningen, at vi skulle blive staaende i det Uføre, at der tages Penge, som ikke ere bevilgede ved fri Bevillinger af den samlede Lovgivningsmagt, og da man jo maa gaa ud fra, at vi en Gang skulle ind i regelmæssige Tilstande igen, egenlig ingen Tvivl om, at der vil være Penge nok ogsaa til at bygge Baner for en 3—4 Mill. Kr. om Aaret. Jeg veed meget vel, at der jo ogsaa forestaar mange andre Foranstaltninger, der kræve Penge; det er sandt, det er muligt, at det er saa, men naar kun disse Foranstaltninger ikke komme, før Rigsdagen er enig med Regeringen om dem, saa er der heller ingen Tvivl om, at naar man vil have disse Foranstaltninger, maa man ogsaa søge Midlerne tilbejbragte, men den Dag den Sorg. Jeg skal med disse Bemærkninger anbefale Lovforslaget til videre Fremme, idet jeg i og for sig, ligesom dette Ting tidligere og ligesom Rigsdagen tidligere, finder, at det er en fornuftig Bane. Om man saa skal give den en anden Retning, om Tilskudet skal være større eller mindre, det er Ting, der kunne blive Genstand for nærmere Overvejelse. Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale Forslaget.

Rundsen: Naar jeg har tilladt mig at taget Ordet under Behandlingen af dette Lovforslag, er Grunden dertil, at jeg betragter Lovforslaget ikke alene som et Forslag til Fremme af den almindelige Samfærdsel, men ogsaa som et Forslag, der tilsigter

Udførelse af offentligt Arbejde, og det er altsaa navnlig med Hensyn til den Maade, hvorpaa jeg kunde ønske dette Arbejde udført, at jeg skal tillade mig at fremføre nogle Bemærkninger. Jeg har gjort mig Umage for med de Midler, som have staaet til min Raadighed, at komme til Kundskab om det Arbejdes Udførelse, som bruges i Statens Tjeneste. Jeg har navnlig søgt at lægge Mærke til, hvor Staten faar sine Lokomotiver, sine Jernbanewaggoner og sit øvrige Jernbanemateriel, og jeg har der stadigt lagt Mærke til, at man altid træffer Lokomotiver af udenlandske Fabriksmærker. Det er endnu ikke lykkedes mig at se et Lokomotiv i de danske Statsbaners Tjeneste, der har haft dansk Fabriksmærke paa sig. Med Hensyn til Waggonerne har jeg ganske vist lagt Mærke til, at der er en Del af dem, der er forfærdigede her i Landet, men jeg tror dog, at den største Del af dem vistnok ere forfærdigede i Udlandet. Det kan ikke undgaa at vække en vis Forundring, navnlig naar man lægger Mærke til, at Staten paa Skibsbygningens Omraade dog er i Stand til at kunne præstere udmærket smukt, udmærket godt og udmærket solidt Arbejde. Man kan da ikke forstaa, at Staten med Hensyn til Jernbanedriften ikke tager fat paa en lignende Maade, særlig naar man staar paa det Standpunkt, som jeg indtager lige overfor de forskellige Arbejder, som der her er Tale om. Jeg stiller mig nemlig saaledes til det Skibsbyggeri, som udføres af Staten, at jeg betragter det som noget, der i og for sig er uproductivt. Jeg tvivler ikke om, at der jo er Medlemmer tilstede her i Tinget, som have en anden Opfattelse, men for mig staa disse Arbejder som noget uproductivt. Det forundrer mig derfor særdeles, at Staten ikke tager fat paa at udføre Arbejder her i Landet, om hvilke der ikke kan være to Meninger, at de ere productive Arbejder i fuldeste Udstrækning. Jeg har gjort mig Umage for at komme til Kundskab om, hvilke Grunde der vil kunne foreligge for Staten til at gaa til Udlandet med saadanne Arbejders Udførelse, og jeg har ikke kunnet tænke mig noget andet Motiv dertil, end at Staten har faaet sit Arbejde billigere udført i Udlandet end her hjemme. Med Hensyn til dette Spørgsmaal maa jeg dog bemærke, at der maa tages en Del Omstændigheder med i Betragtning, naar man virkelig skal afgøre, hvor vidt Arbejderne ere billigere, naar de blive udført i Udlandet, end naar de blive udførte her i Landet. For det første har jeg tænkt mig, at Priserne ikke kunne stilles saaledes ganske lige overfor hinanden og sammenlignes, uden at man anlægger en